

Yayın Tanıtım:

Öğr. Gör. Ramis KARABULUT*

Yrd. Doç. Dr. Hikmet KORAŞ, **Özbek Şairi Rauf Parfi**, Kömen Yayınları, Konya 2009, 614 s.

Bu eser bize Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra yoğunlaştığımız Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları alanındaki çalışmaların dil bilgisi alanından yavaş yavaş monografik edebî çalışmalara yönelik olduğu izlenimini verdi. İlerleyen süreçte benzeri çalışmaların Türkiye dışındaki Türk edebiyatları alanında yoğunlaşacağına olan inancımız Koraş'ın çalışmasıyla artmıştır.

Yazar, 20. Yüzyıl Özbek edebiyatının en önemli şairlerinden Rauf Parfi (1943-2005)'nin üç eserini (Kaytış, Sabr Darahti, İman Esiri) Latin harflerine ve Türkiye Türkçesine aktarıp çalışmasının başına oldukça ayrıntılı bir inceleme koymuş. Bu incelemenin tanımadığımız bir Özbek şairiyle Türk okuyucusunu tanış kılacağına inanıyoruz.

Kitabın başına çok anlamlı bir takdim yazısı eklenmiş. Takdimi, Rauf Parfi'nin dava arkadaşlarından Özbekistan'ın sürgündeki lider ve yazarlarından Muhammed Salih kaleme almış. Burada Muhammed Salih'in Parfi'nin eserlerinin halen Özbekistan'da "sakıncalı eserler" listesinde bulunduğunu belirtmesi dikkat çekicidir.

Yazar, Ön Söz'ünde, 20. Yüzyılda Özbekistan'ın sosyo-kültürel durumuna değindikten sonra Rauf Parfi'nin Çolpan yolunda ilerleyerek kendine has "Raufâne üslûp" şeklinde ünlenen bir üslûba ulaştığını belirtmiş. Böylece, Parfi'nin önemli bir şair olduğunu vurgulayıp çalışmasının nedenini açıklamış. Arkasından, çalışmasında izlediği yol ve yöntemden, aktarma sıkıntılarında, karşılaştığı problemlerden bahsetmiş. Bu ön söz bize Çağdaş Türk Lehçe ve Edebiyatları alanında araştırma yapanların ortak sorunlarını dile getiren bir metin hissini vermektedir.

Eser, giriş, inceleme ve orijinal metin ve Türkiye Türkçesine aktarımı adlı üç ana bölüme ayrılmış:

---

* Niğde Üni. Fen-Ed. Fak. TDE Böl., rkarabulut611@hotmail.com

Giriş, genelden özele gidilerek, yani Özbek edebiyatı hakkında genel bir değerlendirmenin ardından, Rauf Parfi'nin hayatı, edebî şahsiyeti ile bitirilmiş (s. 29-76). Rauf Parfi'nin hayatının anlatıldığı bölümden Parfi'nin fikir olarak beslendiği kaynakları öğreniyoruz. Parfi'nin fikir dünyasının oluşmasında, Ceditçiler ve Cedit edebiyatının olduğunu görüyoruz.

Giriş'te, yazarın Özbek Edebiyatı hakkında bir tasnif denemesi yaptığını belirtmek gerekiyor (s. 29-33).

Bunun ardından Rauf Parfi'nin hayatı, edebî kişiliği, eserleri, incelemeye tabi tutulan *Kaytiş*, *Sabr Darahti*, *İman Esiri* adlı eserleri hakkında genel bir değerlendirme yapılmıştır (s. 44-76).

İnceleme bölümü (s. 77-297) dört ana başlığa ayrılmış: 1. Şekil, 2. Muhteva, 3. Dil ve üslup, 4. Sonuç.

Yazar, Parfi'nin şiirlerini şekil yönünden incelerken nazım şekilleri, ahenk unsurları bakımlarından ayrıntılı bir incelemeye tabi tutmuş. Muhteva unsurları kısmında işlenen konular-temler ve kullanılan semboller tespit edilerek genel bir değerlendirmeye gidilmiş.

Dil ve üslup kısmında yazar, önce Parfi'nin şiir dilinin özelliklerini tespit ederek, Parfinin şiirlerinde rastladığı üslup çeşitliliği ve söz ve mana sanatlarının tespitini yapıp bir sonuca ulaşmış.

Sonuç kısmında (s. 297-299) yazar, şu sonuca ulaştığını belirtiyor: "Rauf Parfi'yi büyük şair yapan değer, onun fikirleri yanında fikirlerini takdim ediş şekli ve şairliğidir. Bundan dolayı, Rauf Parfi Özbek Edebiyatının son dönemdeki en büyük şairidir (s. 299).

Yazar, incelemeyi bu şekilde bitirdikten sonra, eserin ikinci ve son yarısını yani "Orijinal Metin ve Türkiye Türkçesine Aktarılmış Şiirler" bölümünü oluşturmuş.

Koraş, Rauf Parfi'nin yukarıda adı geçen üç eserinde geçen şiirleri tarih sırasına koymuş, mükerrer olanlarını ayıklamış. Bu bölümde şiirler, Latin alfabesine aktarılmış şekli ve sağına Türkiye Türkçesine çevrilmiş şekilleri gelecek şekilde düzenlenmiş.

Koraş, kitabının sonuna kaynakça listesi ve ekler koyarak bu kapsamlı monografik çalışmasını noktalamış.

Özbek şiirinin 20. Yüzyıldaki bu en büyük şairiyle bizleri tanıştıran Yrd. Doç. Dr. Hikmet Koraş'ı samimiyetle kutluyor ve böyle başarılı eserlerin devamının gelmesini diliyorum